

שינוי הרב שמתן שפיצער שליט"א

מורה
אמונה
ובטחון

מתוך קונטרס 'הבינוני' המלא

הבינוני

ואחיה

חיים של אמונה ובטחון

שיעורי הרב שמתן שפיצער שליט"א | פרשת ויצא תשפ"ד

לקיחת אחריות בזמני ניסיון

באחד מהחלקים החשובים במוחו ולבו של האדם והאדם ירא להכנס לשם. תמיד הוא יפנה ימין או שמאל. כל אימת שיגיע לשם, יאמר איזו פרפרת נאה על הפרשה ויברח. צריך אם כן ללמוד זאת באופן שהאדם לא ייבהל ממנה כל-כך.

אין הדבר תלוי אלא בי

והנה תחילה לכל נלמד מאמר חז"ל בענין זה. הגמרא (ע"ז יז, א) מספרת על רבי אלעזר בן דורדיא שחטא וחטא, עד שברור היה כאור היום שחטאיו גדולים ביותר, ואמרה לו האשה: "אינך יכול לחזור בתשובה. אין לך דרך לתקן כל-כך הרבה חטאים ופגמים". אך הוא לא התייאש אלא התחיל לחפש את הדרך לחזור בתשובה. הוא ניסה לדבר לארבע הרוחות, לשמים וארץ, להרים ולגבעות, וכל אחד ענה לו: אני בעצמי זקוק לרחמים ואיני יכול לעזור לך. וכשראה שאין מי שיכול לעזור לו, אמר: **אין הדבר תלוי אלא בי**, ואז חזר בתשובה ויצתה בת קול ואמרה: **יש קונה עולמו בשעה אחת**. תשובתו התקבלה.

הזכרנו את דברי הגמרא בשיעור הקודם, אך כעת נראה איך הגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ זיע"א מפרשם ב'עירות דבש' (ח"א דרוש א). הוא מבאר שם שכאשר רבי אלעזר בן דורדיא שמע מאותה אשה שאינו יכול לחזור בתשובה, זה נגע לו בנקודה עמוקה מאוד, וז"ל: **"ונתן לבו לחקור מי אשם בדבר, והנה חקר טיב החטא בשל מי הרעה למרוד בה, וחשב מתחילה**

הנסיון להשתמע מאחריות

בשיעור הקודם למדנו שאם יש לאדם יסורים, עליו לדעת שאין לו את מי להאשים כי אם את עצמו. ישאל השואל ויאמר: נניח שאחזור בתשובה על כל חטאיי ועדיין יהיו לי יסורים, הלא בוודאי תאמר שאין אנו מבינים דרכי ה', ושיש בחינה של צדיק ורע לו ובחינה של יסורים של אהבה, כדאיתא בגמרא. ואם כן איך תאמר שללא ספק שהיסורים באו לי בגין חטאיי? ושמה לא באו אלא מחמת חשבונות אחרים שאינם ידועים לי ולך?

אכן שאלה זו יסודית מאוד, כי אף אלו שאינם שואלים אותה בפיהם, שואלים אותה במחשבתם, ואף אלו שאינם שואלים אותה לגמרי, שואלים אותה למחצה לשליש ולרביע, והרי זה שייך במדה מרובה לכך שהאדם מפחד עד מאוד להודות בכך שהוא עצמו אשם שבאו עליו צרות, וזהו באמת סוגיא רחבה ומאירה בתורה וצריך ללמוד אותה, כי מדובר באחד מהמעכבים הגדולים ביותר להצלחה אשר מונע את השפע מלבוא אל האדם. שהרי האדם חושב כך: יתכן שהיסורים כן באו בגלל החטאים ויתכן שלא, ואם כך אי אפשר לומר בוודאות שבאו בגלל החטאים. זוהי למעשה מחשבתו. וכך הוא מרגיש טוב יותר ע"י שמנסה לברוח מן האמת.

סוגיא היא בתורה אשר כל מי שילמד אותה ויתבונן בה ויתפלל אל ה' שינחנו בדרך האמת, יוכל להאיר את חייו. מדובר

הבהרה: היות שקריאת מאמר זה דורש יישוב הדעת ורוחב לב, אי לכך אין כמעט שום תועלת לקראו למקוטעין במהלך התפילה וכדו', וד"ל.

גליון זה נתרם ע"י ידידינו
החפץ בעילום שמו
לזכותו ולהצלחתו

יזכה לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה, ולרוב נחת מכל יוצ"ח ויזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את הנלמד בשיעורים מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת

הנחש השיאני ואוכל

הנה הרבי ר' יהונתן פותח לנו בדבריו פתח חדש. רבי אלעזר בן דורדיא חוטא. הוא יודע היטב שהוא חוטא. הוא חוטא שוב ושוב, באופן כזה ובאופן כזה, אך כשמגיע למעשה, והאמת משתקפת לו - "דע לך שלא תוכל לחזור בתשובה. אתה כבר רחוק מדי" - זה כואב לו עד מאוד. "מה?! איני יכול לחזור בתשובה?!" אם נתבונן למה לאחר שהגיע כל-כך נמוך, הוא נבהל כשנאמר לו שאינו יכול לחזור בתשובה? התשובה לכך היא שתמיד ברח מן האמת, וכשהטיחו את האמת בפניו - "דע לך שאיבדת את חייך בעוה"ז ובעוה"ב" - הוא התחיל להתנגד לזה כפי שהתנגד עד היום. "מה פתאום? אני כן יכול לחזור בתשובה. ההרים והגבעות יעזרו לי". הוא פונה אל ההרים והגבעות, והם מתנערים ממנו.

ובכן, הבה נחשוב. מה הוא חשב? האם באמת חשב שלא חטא? מה אתה חושב כשאתה בורח ונמלט לכל עבר? הן חוטא אמיתי אתה! מה הוא חשב, צדיק ורע לו?! התשובה היא שהיות שהאדם רוצה לברוח מההרגשה הרעה שעוד מעט נדבר עליה, הוא מחפש קודם כל לחלוק עם אחרים את האשמה (שולד - guilt) אני אינני האשם היחיד. יש סיבה למה שקרה. נכון, אני חטאתי, אבל יש מי שגרם לי לחטוא. לו היית מכיר את ההיסטוריה שלי, לו היית יודע מה שעברתי כילד וכנער, לא היית מדבר ככה. והיות שיש בדבר קצת אמת כפי שנראה להלן, לכן יש לו לאן לברוח. הוא בורח מהחלק השני של האמת על-ידי שהוא מתבונן רק בחלק זה. הוא ברח אל ההרים והגבעות והיה בטוח שיוכל לחלוק אתם את האשמה, והם הוכיחו לו שאין הדבר כפי שחושב.

טענה שיש בה חצי אמת

ובכן הבה ונשאל, האם לא יתכן שיש לו לאדם מזל שהביא לו תכונת נפש מסוימת שבגללה יותר קשה לו?! יתכן ויתכן. אכן כן, רבי אלעזר בן דורדיא לא דיבר דברים חסרי טעם. אילו היה כן, הגמרא לא היתה מספרת לנו את המשא ומתן שלו, ואטו בשופטני עסקינן?! הגמרא מספרת לנו את המשא ומתן ועוד זאת קוראת לו רבי, כי הוא הרבי שלנו בסוגיית האשמת אחרים. הוא דיבר דברים של טעם. הוא אמר דברים שיש להם התחלה של אמת. טעותו היתה שלא הבין במי הדבר תלוי לחזור בתשובה. הוא דילג על החלק הזה של האמת.

הרגשה קשה מנשוא

וכעת נסביר: איך מרגיש האדם כשקרה דבר נורא והוא יודע בתוך תוכו שהוא אשם בכך, אבל יש עוד אנשים שאשמים, הוא לא היחיד? הרגשתו היא: "נכון, יכול להיות, אינני בורח מאחריות, יש לי גם יד בזה. אבל תשמע, יש עוד. אינני היחיד. ואם פלוני לא היה עושה כך וכך, לא הייתי נגרר לזה". ומדוע

כי הרוחות הרעות השוכנות בארץ, הם המסיתים את האדם לחטוא והמה בעוכריו". ע"כ. הוא אמר כך: מדוע אני עושה עבירות? איך זה מגיע אלי? אני חושב שאני יודע מי אשם. שהרי ידוע שהרוחות הרעות, השדים והמזיקים, מקיפים את האדם כ'כסלא לאוגיא', היינו כשורת החפירה המקיפה את תל הערוגה, כדאיתא במסכת ברכות (א, ה). ואיתא שם שאלמלי ניתנה רשות לעין לראות, אין כל בריה יכולה לעמוד מפני המזיקין, ואמרו שם עוד שלכל אחד יש אלף משמאלו ורובה מימינו, ועל זה מבקשים יפול מצדך אלף ורובה מימינך אליך לא ייגש (תהלים צא, ז), וכן אמרו שם שמזה מתבלים בגדי התלמידים, מהחיכוך שלהם, כי הם מסתובבים לאלפים ולרבבות סביב האדם. ובכן, נראה לי שהם אלה שעושים לי את כל הצרות, "והם רק רע כל היום והם המסיתים לאדם לעבור על פי ה', ומי יכול לעמוד באלו". וכך המשיך לחשב במוחו - "ידוע כי רוב מאלו שוכנים בהרים וגבעות מקום שאין מעבר לבני אדם, ולכן העכו"ם עובדים ע"ז על ההרים, ואין לך הר וגבעה שלא יהיה שם ע"ז, כי שם היה משכן הרוחות האלה. וזה היה תחילת דעת רבי אלעזר בן דורדיא, ואמר הרים וגבעות יבקשו עלי רחמים, נתכוון כי אתם הגורמים לחטאי ולכן עליכם לבקש עלי רחמים. והשיבו כי טועה הוא כי אין בכוחם לעורר אדם לבטל דבר ה' ולפתותו לחטוא, ואדרבה, דבר ה' יקום והמה יחלופו".

"ואחר כך חשב, כי החטא הוא בסיבת שפעת שמים וארץ. שהמה דברים הפוכים ומתנגדים זה בכה זה בכה, וכבר גזרו הטבעיים כאשר יהיו פועלים דברים בלתי שוים, אף המה יולידו דבר בלתי נאות, כי דברים בלתי מסכימים, יולידו דבר בלתי מקובל להטוב, ולכך שמים וארץ שהמה פועלים באדם בלתי מסכים לפעולתם השונה, זה רוחני בתכלית, וזה טבעי חומרי בתכלית, ולכך הנולד בלתי טוב ויפה אל הבריאה, ותלה בהם החטא והמרי כאילו כרוך בתולדתו, אמרו גם המה: אי אפשר לבטל דבר השם כי המה יעברו בתוהו, כדכתיב (ישעיה נא, כ) כי שמים כעשן נמלחו וכו' ודבר ה' יקום, ואם יפעלו דבר בלתי מזוג בטבעי, מכל מקום אין בידם לפעול בן סורר ומורה בדבר ה' הגבוה מהם.

ואחר כך תלה כי הדבר תלוי במזל, כי יש נולד במזל להיות צדיק ופרוש, ויש נולד במזל להיות זנאי ורשע, וכאשר גזר מזלו כן יהיה, ומי ילחם עם כוכבי שמים. ואף המה השיבו כי אי אפשר להם לבטל גזירת השם ומצוותיו, ואמרו שאף הם יבטלו בדבר ה'". עכ"ל. וכך הוכיחו לו כולם שאין ביכולתם להחטיא את האדם, עד שהגיע אל האמת שאין שום דבר בעולם האשם בכך, ואין שום דבר בעולם שחזק מבחירת האדם, ואז הכיר באמת אשר כ"כ חשש ממנה תמיד והגיע להכרה שאין הדבר תלוי אלא בי, הניח ראשו בין ברכיו ובכה עד שיצתה נשמתו. ופירשו המפרשים (ראה 'חידושי אגדות' מהרש"א בעבודה זרה שם) שיצתה נשמתו כי מן השמים רצו שלא יחזור ליפול לתוך החטא, ולכן מת בעודו בתשובה שלימה בטרם יחזור לסורו.

"הרוחות הסיתו אותי". הרי אתה זה שחוטא כאן! נכון, אבל יש מי שחדר לתוך לבי והוא זה שדוחף אותי, כך שאני בעצמי נקי מכל עוון ואשמה. אין הוא יכול להגיע למקום הזה. מדי קשה לו להגיע אליו.

תמיד אפשר לתקן

הטעות היא שאם האדם קושר את עצמו אל המעשה לומר שזה שייך אליו, פירושו של דבר שהוא יכול לתקנו. וכשמדברים על פי הכתוב בתורה (ויש רק דרך אחת אמיתית והיא הדרך הכתובה בתורה), האדם יכול לתקן את העבר ויכול לעשות פעולות שבכוחן להחיות מתים. הרי אומר: אף מי שנכשל ברציחה יכול לחזור בתשובה. הוא יכול להחזיר חיים לעולם, הוא יכול להחזיר שפע לעולם, הוא יכול לעקור דברים מפני עשרים או שלושים שנה. אבל את כל זה הוא יכול לעשות רק על-ידי מהלך התשובה. ומפתח התשובה נמצא רק בידי אדם זה שחטא. ולכן אם הוא מנתק עצמו מהמעשה. הוא מתנער ואומר: "פלוגי, אלמוני, לא אני", כיון שאין הדבר קשור אליו, אינו יכול לתקנו. וכיון שהוא מגיע אל ההכרה שזה כן קשור אליו, אין לו מושג באיזה אוצר הוא זוכה. מעתה הוא יכול לא רק לתקן את העבר, אלא גם לבנות את העתיד. הוא יכול לפעול מעתה שכל השפע שנעצר על ידו, יחזור ויבוא לעולם, והרבה יותר מזה.

וסיבת הדבר, כי החטא עומד לו לאדם בדרכו ואינו נותן לו להתקדם בעוד אלפי תחומים בחייו, אבל הוא בורח מלהודות בקשר שלו אל החטא, כי הוא ירא מאותה הרגשה נוראית שהוא אשם בדבר. הוא לא יכול לחשוב שהוא זה שהרג אדם, כי ברגע שהוא חושב כך, נפשו יורדת לטמיון. הוא כבר הלך לעשרה פסיכולוגים וכל אחד בתורו אמר לו: "מה?! זה בכלל לא קשור אליך". הנה הפסיכולוגים חייבים היו לומר לו כך, ואיננו באים אליהם בטענות, כי במצב שהוא היה, לו היה ממשיך לשקוע בעצבותו, היה רק מידרדר והולך. אכן אנו מדברים למי שאינו שקוע בעצבות, ועדיין מסוגל לשמוע, כי הוא ראוי לו שיידע שכל דבר שבעולם ואפילו הדבר החמור ביותר, אם יש לו איזו שייכות אליו ולו הקטנה ביותר, יש לו הזדמנות.

נניח שיש מאה אנשים שאשמים בדבר והוא אחד מהם. אם הוא אומר: "אחד ממאה אנכי, מה אתה רוצה ממני? הן הלכה היא ששניים שעשאוה פטורים, וכל שכן מאה שעשאוה. עזוב אותי. כשתסיים עם התשעים ותשעה האחרים, אז תבוא אלי" (וכאותו ערב שחתם באחרונה אחרי תשעה ערבים אחרים, שאומר למלוה: "לכך חתמתי באחרונה, כדי שתבוא אלי באחרונה. כשתסיים עם התשעה האחרים, תבוא אלי"), אם הוא אומר כך, לעולם לא יוכל לתקן. וכאמור, שורש הדבר נעוץ בטעות, כי הוא ירא לשאת את העול, ועוד הוא ירא שיתקלקל שמו הן בעיני עצמו והן בעיני העולם, כי יאמרו שהוא מופרך לגמרי. ובגלל ההרגשה הזו שיש לו שאם יודה באשמה יפסיד על שני פנים, אינו רוצה לגעת באוצר אשר טוב ומועיל לו פי מאה הן לעוה"ז והן לעוה"ב, ואשר אפשר לגעת

זה מיקל עליו כשהוא מפנה את אצבעו גם על אחרים? כי כשהאדם מרגיש אשם במצב, זה חודר לתוך מהותו עד שהוא מרגיש אדם שפל במהותו, ולכן קשה לו להסכים עם זה. אם זה נכון שאני הוא זה שגרמתי במעשי לתוצאה נוראית זו, איני יכול לחיות עם זה. הרגשה זו איננה הרגשה חיצונית בלבד, אלא היא משפיעה על פנימיותו, כאומר: "אם כן אני אדם גרוע ושפל ומופרך לגמרי", והיא גורמת לו להרגיש טעם מוות, ולכן אינו רואה שום אפשרות להכיר באשמתו.

בנוסף לזה הוא אומר בלבו: אם זה נכון שאני אשם בדבר, הלא אצטרך לשלם ע"כ. כלומר, אם זה היזק ממוני - אצטרך לשלם מכספי, ואם זה דבר שצריך תיקון - אני אצטרך לקחת את האחריות ולתקנו. ובכן, בגלל שני הדברים האלה, היינו ההרגשה שהאשמה תעיד על מהותו, ותחייבו לשלם מחיר, גורמת לו לחמוק מהמקום הזה ומתוך כך הוא חי חיים יותר קלים. הוא אומר כך: כולם היו במצב הזה, כך שאין זה קשור דווקא אלי. וברגע שהוא מתנתק מן הענין, נעשה לו קל בשני הדברים. ראשית כל, הוא מרגיש כאחד האדם. שנית, הוא יכול להמשיך בסדר יומו ואינו צריך להתעסק לשלם על הנזק.

המחיר כבד מדי

למה הדבר דומה? למי שיש לו דין תורה על מיליון דולר, ואין לו עכשיו חמישים מיליון דולר בצד שיוכל לשלם כעת לבעל דינו. אין לו כלום, כך שאם הוא יוצא חייב, פירושו של דבר שהוא צריך למכור את דירתו ולצאת עם משפחתו למסע נדודים. הנה מהי הרגשתו כשנודע לו שהוא זכאי? - "אה! אני יכול להמשיך לחיות את החיים כמו שהם. אינני צריך לסחוב על כתפיי את המשא הכבד שחשבתי שאצטרך לסחוב למשך עשר השנים הבאות". זוהי ההרגשה שהאדם מרגיש כשאומרים לו: "זה לא קשור אליך. אתה זכאי. יש אחרים שאשמים בדבר. לא אתה". הוא אומר כך: "ברוך ה', חוץ ממה שנודע לכל שאינני אדם שפל, כפי שידעתי מראש, אני גם יכול לשכוח מהפרשה ולחזור לסדר יומי".

זה מה שהאדם עושה וזה מה שהוא מחליט במוחו ובלבו גם כשכן עשה מעשה. הנה כשהאדם רק אמר דבר לזולתו ונודע לו שנגרם מזה נזק. באים לומר לו: "דע לך שהרסת שידוך פלוגי על-ידי הלשון הרע שדיברת". זה כואב לו, זה מציק לו, הוא מתהלך עם נקיפות מצפון (שולדיגעפילן - guilty conscience) עד שיום אחד באים ואומרים לו: "ביטול השידוך לא קשור אליך". הנה מיד הוא נרגע. "ברוך ה', זה לא קשור אלי". אך יש שהאדם עשה מעשה בפועל ממש, כגון שבייש את חבריו ברבים, ועם כל זה הוא הולך ומנתק את עצמו, עד שנשמע אותו מצטדק לאמור: "פלוגי העלה את חמתי ואין האשמה תלויה אלא בו". הרי אין כאן מקום לחלוק ולומר שלא הוא עשה את הנזק, ועם כל זה הוא מנסה להסיר מעליו את האחריות - "פלוגי דחף אותי". כמו רבי אלעזר בן דורדיא.

בו רק כשמודים בשייכות, כי רק מי שיש לו שייכות יכול לתקן.

אין פורענות אלא בשביל ישראל

באה תורתנו הקדושה ואומרת (יבמות סג, א): הבה נשנה את המבט על העולם. אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל. אירע אסון במקום נידח בקצה העולם? דע לך שיש לזה שייכות לישראל. "מה שייכות? איזו שייכות? לכל היותר אני יכול להבין הכוונה שזה בא לעורר אותנו בתשובה". אך לא. חז"ל באו לומר לנו שיהודי צריך לדעת מהו כוחו של יהודי ומהו כוחה של תשובה. כל העולם תלוי בך. אם אתה מאמין בשכר ועונש, אתה צריך להבין שדברים מתרחשים עם כל עבירה שאתה עושה. הוא הרי מאמין בשכר ועונש, אך כשאומרים לו שהפורענות שייכת לעוונותיו, הוא נפגע.

שואלים את האדם: מעט עבירות יש לך? הוא מתחמק - לכולם יש. עזוב עכשיו את כולם. אני שואל אותך סתם. אף אחד לא שומע. יתכן שפעם יצא לך לעשות מעשה אסור? בא נדבר בדרך משל, כאילו על אחרים. יצא לך? כן, אבל יש יצר הרע, ויש לי תכונת נפש כזו. בקיצור, הוא מדבר באותו סגנון של רבי אלעזר בן דורדיא. הוא חוזר על דברי היעירות דבש' בעל פה. המלאך לא השכיחם ממנו. הוא חוזר בדיוק על אותן הצטדקויות. "יש לי תכונת נפש כזו וכזו, ועברתי בילדותי... אני לא רוצה לדבר אפילו... לו היית יודע, היית סותם את הפה". יש לו רשימה ארוכה של הצטדקויות. ישאלו אותו: אולי אחוז אחד קשור אליך? אולי חצי אחוז? היש אדם אחד בעולם שיכול לומר שלא? אינך רוצה לחשוב על אותו חצי אחוז. זה יותר מחצי אחוז, אך לצורך הענין בא נגיד שזה רק חצי אחוז. אותו חצי אחוז קשור אליך, נכון? אם כן, מדוע אינך שמח לדבר על זה?

קשר של שמחה

ההוכחה הגדולה ביותר היא שכאשר מגיע דבר טוב לעולם והאדם יש לו בו איזה חצי אחוז שהיה קשור אליו, הוא מרגיש נפלא מאוד מכך. הוא אומר: "אני עזרתי לשידוך לצאת לפועל, דחפתי לזה מאוד חזק..." מדוע יש לו שמחה מזה? מדוע הוא מתרגש? איננו מדברים על כך שהוא מכריז בחוצות שיש לו יד ורגל בשידוך כי באופן רשמי העביר מידע כשאחד מהגיסים בירר אצלו. אנו מדברים על הרגשתו הפנימית. מה הוא מרגיש כשיצא דבר טוב? הוקם שיעור חדש בבית הכנסת והוא היה אחת מהחוליות מתוך מאה חוליות שניסו לדחוף להקמתו. פעם אחת הוא זרק מילה טובה לפלוני, ובסוף השיעור הוקם. מדוע הוא מרגיש כל-כך נפלא? כי מעט השייכות שיש לו לזה, נותן לו את ההרגשה - "ברוך ה', אינני אדם ריק שלא שווה כלום. אני עושה דברים טובים בעולם".

אנשים אינם יודעים מה זה יהודי, מה כוחו של יהודי לתקן את העולם. שוכחים את מאמרי חז"ל הפשוטים, ולכן כשיש

לו לאדם איזו שייכות קטנה עם איזה דבר טוב, הוא אומר: "אה! ברוך ה', יש לי במה להיאחז לומר שאני שווה משהו". ולהיפך, כשאירע איזה אסון, אזי כשילך חס ושלום באותו רחוב שיעורר בו איזו הרגשה שהיתה לו איזו שייכות קטנה לאסון זה, לא יוכל לחיות עם זה. הוא ייכנס לכזה דכאון שכל הצדיקים מכל הדורות יבואו ויאמרו פה אחד: "מחול לך. אין זה שייך אליך כלל". יצטרכו להצילו מעצבותו כי היא מורידה אותו לטמיון.

יחיד שעשה תשובה

מדוע אינו קולט שהוא צריך להסתכל על זה הפוך? הן כך אמרו חז"ל (סנהדרין כז, ב) **כל ישראל ערבים זה בזה**, וכן אמרו (יומא פו, ב) **יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו**, ולפלא הוא איך יתכן שמוחלין לכל העולם כולו? ואמרו כמה מהמפרשים (ראה 'עשרה מאמרות' מאמר חיקור דין ח"א פי"ד ובמפרש שם. הובא כמה פעמים בספרי הבני יששכר' לדוגמא 'אגרא דפרקא' (נו) ו'בני יששכר' חודש ניסן מאמר ג אותה) שהכוונה לחלק הערבות. אתה חלק מהעולם, ומה שקורה בעולם יש לו שייכות אליך. אכן יש אנשים שמסרבים לקבל זאת, וכמותם יש אנשים שעושים זאת יותר בחכמה - "לא אמרתי שלא, אך בעיקר זה שייך לחטאו של פלוני. אני יכול להראות לך בספרים. אולי זה שייך אלי ג"כ. איני אומר שלא. אף אני אחזור בתשובה. אבל אל תתעלם מהאמת שזה קשור לפלוני, כי פלוני עשה עבירה יותר חמורה משלי. מדוע אינך מדבר על עבירותיו של פלוני? דבר קצת על שלו".

לא קולטים שמדובר בטעות חמורה בהשקפה. לפי כל השקפה שרק קיימת בעולם. חז"ל אומרים לאדם: בסדר, חצי אחוז כן שייך אליך? אינך מבין את העומק של אין הדבר תלוי אלא בי. אינך משכיל להבין כמה משמעות יש במילים האלה. מה דוחף את האדם לומר: "אבל גם פלוני אשם"? תמיד זה כך. כל פעם שקרה איזה דבר רע, אם רק ירגיש שמישהו חושב שיש לו איזו שייכות לכך, יזעק זעקה גדולה ומרה שאין לו שום שייכות. הוא יכחיש זאת מכל וכל וישלח דוברים שיכחישו זאת, וישנא את פלוני כל ימי חייו על שחשד בכשרים.

אבל התורה אינה מסתכלת כך. התורה אומרת: לא באתי להלקות אותך. תפסיק להלקות את עצמך עם ההבנה שהדבר שייך אליך. תפסיק להרגיש שאתה מופרך בגלל השייכות שיש לך לזה. אינך נעשה מופרך בגלל זה. דוד המלך אמר (תהלים נא, ה): **"וחטאתי נגדי תמיד"**. הוא ראה תמיד את חטאיו מול עיניו ולא הרגיש בגלל זה מופרך. צריך להבין זאת כי אנו טועים בכך עשרות בשנים.

לו היה האדם רואה

תארו לכם שהאדם היה רואה בחוש את כל התוצאות בעוה"ז של העבירות שעשה, ילדים שנפטרו מן העולם, אנשים שחלו ומתייסרים על מיטותיהם בבית החולים, שפע שנעצר ולא

את השייכות שלך לעזור.

כשיש ענין מסובך וצריך להשפיע על המושך בחוטים, מנסים למצוא מישהו שיש לו שייכות עמו שיוכל לדבר אתו. מנסים לגרד איזה דבר שיקשר אותנו אליו. אולי בגלל שהוא מחותן עם מחותנו של פלוני. מנסים למצוא את השייכות הזעירה ביותר כשמרגישים שיכולים לפעול משהו. השייכות אמיתית. כל ישראל ערבים זה בזה הוא אמת. אל תברח מהשייכות שיש לך. תבין שטמון בה כח לבנות.

האמת אינה מתערעת

יתירה מזו, האמת לא מאבדת מתוקפה על-ידי זה שיש עוד חשבונות שמים כשקורה אסון. זה לא עובד ככה שאחד אמר איזה דבר אסור ומיד קרה אסון. יש לזה שייכות לזה, ויש עוד חשבונות לזה, ואין בכך סתירה. ניקח לדוגמה משפחה שיש בה מחלוקת גדולה וקורה שם אסון ועוד אסון. הדברים פשוטים שיש קשר בין הדברים. אמנם כן, יתכן שיש עוד חשבונות, ואולי כבר הגיע זמנו של האדם להיפטר מן העולם. הכל נכון. אבל הקשר הזה שהוא ברור, אינו נעשה פחות אמיתי בגלל שקיימים חשבונות אחרים.

ואם אין האדם מוכן לקבל עכשיו תוכחה (וכשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע), ויכול לשמוע רק דברי תנחומין, וכבר אמרו חז"ל **במסכת בבא מציעא** (נה, ב) שהמזכיר לאבל את עוונותיו לומר שלכך באה לו צרתו, עובר על אונאת דברים. אכן כן, יתכן שאז צריך לדבר על כך שיש חשבונות שמים ואין אדם יודע עד מה. אבל זה שיש חשבונות שמים, זה רק חלק אחד מהאמת, חלק נוסף מהאמת הוא **שאיין יסורים בלא עון** (שבת נה, א). וה'אור החיים' הק' בפרשת אחרי מסביר זאת כי בלי עוון אין הרע יכול לשלוט. בדומה לדוד המלך שהמלאך המות לא היה יכול לקחת ממנו את נשמתו כל זמן שישב ועסק בתורה.

ובכן, אומרים לו לאדם: יתכן שיש עוד הרבה חשבונות, אבל אתה תנצל את החבל האחד שקושר אותך אל האסון, ולא כדי להאשים את עצמך ולהתעצב אל לבך, אלא כדי לומר לעצמך: אני הולך להשתמש בקשר שלי כדי להציל. אני יכול לעורר טוב הנגלה. יש כח של תשובה שחוזר ובונה מה שנחרב. אינני בורח מזה. אדרבה, יש כאן סיפור הצלחה. מנשה הגיע לעולם וחטא חטא אחר חטא. האם היתה לו בחירה, או לא היתה לו בחירה, לזה אין עכשיו צורך להכנס. סוף כל סוף הבין שעליו לחזור בתשובה על חטאיו ופנה אל ה'. כשרבי אלעזר בן דורדיא דיבר אל ההרים והגבעות, הבין שיש לכך שייכות, אך בסופו של דבר הבין שאין הדבר תלוי אלא בו.

אל תביט אחריו

ובימינו אנו, כשהאדם יודע שעבר איזו פרשה בילדותו

בא לעולם, בחורים בסוף העולם שירדו מן הדרך, ובאותו זמן היה רואה בעיניו שבאמצעות תשובה מאהבה הוא יכול לתקן ולהחזיר את הגלגל אחורנית, הרי פשוט וברור שאילו היה כן, לא היה לו לאדם בלבו אפילו שמץ של עצבות, אלא היה מלא שמחה בראותו את האמת, והקב"ה היה אומר לו: "אני נותן בך אמון. נתקן זאת ביחד. אפשר להחזיר את הכל לקדמותו". ומה שהיה קורה אז, שהמלך המשיח היה מגיע מהר מאוד, בלי מלחמת גוג ומגוג. לא היה צריך לתת לאדם יותר כוחות, לא היה צריך לבטל את היצר הרע. רק דבר אחד, שיראה את האמת הזאת.

ובכן, הגם שאיננו רואים זאת בחוש, אנו צריכים להאמין בזה, כי כך אמרו לנו חז"ל. העצבות שמתחילה להשתלט על האדם כשהוא רק מתחיל לחשוב שאולי הוא באמת אשם, הורסת אותו כל-כך, שהוא נמלט מזה כל עוד נשמתו בו ואומר: "רק זה לא. לא יתכן שאני אשם". והוא מקבל חיזוק מספרים וממשפיעים וממאמרי חז"ל שבאמת לא יחשוב באופן כזה. אמת ויציב. הוא אינו יכול לחשוב באופן כזה, כי זה יביא אותו לעצבות וייצא שכרו בהפסדו. אבל כשיתחיל לקלוט את הטעות שיש לו, יוכל לצאת לדרך.

האב מזכה לבנו

כשאמרו חז"ל (שבת נד, ב): **"כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה - נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו - נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו - נתפס על כל העולם כולו"**, מה הכוונה נתפס? האם הכוונה שמן השמים כועסים עליו ומענישים אותו וצועקים עליו: "שוטה! רשע! דע לך שבגללך מתו אנשים?" לא זהו הפשט. להיפך. ליהודי יש כח חזק והוא מחובר ליהודים אחרים לפי מה שהוא (והדבר נמדד על פי היכולת שלו למחות). ואם כן, אפילו אירע מה שאירע, הוא זה שיכול לתקנו. וכאשר ישוב בתשובה, יתוקן הדבר.

המבי"ט ז"ל (בית א-להים שער התשובה פ"ח) כתב שכאשר אחד עובר פרשה מסויימת ונגרם בזה צער למשפחתו, הרי הם בכלל הרואה יסורים באים עליו יפשפש במעשיו. דוגמה לדבר: מי ששלום ביתו של אחד מבניו התחיל להידרדר וכבר מתחילים לדבר על מסכת גיטין. הוויכוחים מתחילים להתפרץ, הוא אשם, פלוני אשם, הוא שיקר, הלה שיקר. ששון ושמחה, יגון ואנחה. כשהאב יחשוב אין הדבר תלוי אלא ב, יוכל להביא שפע לעולם כפי שהוא עצמו אינו יכול לשער.

יהודי סיפר לי שהיה לו מעשה כזה, וכבר עמדו ממש לפני הפרדת החבילה, והוא ביקש להמתין קצת. הוא הלך וחזר בתשובה בינו לבין קונו על הענינים האישיים שלו, ולמרבה הפלא הגלגל חזר לאחוריו, והרי הם חיים עד היום בשלום ובשלווה. פתאום הכל השתנה. לא עם עסקן זה ולא עם עסקן פלוני. הוא בעצמו. מה הפשט? הפשט הוא שתמיד יש לך איזה שייכות מסוימת למה שקורה. אל תיבהל מכך. להיפך, תנצל

שהזיקה לנפשו וגזלה ממנו את תמימותו וטהרתו, וכולם יודעים, והוא בוכה ומתמרמר על זה, וכל-כך כואב לו שגזלה ממנו ילדותו וניטלה ממנו חיות נפשו. ולכן הוא כל-כך כואב ואינו יכול למחול. הוא אומר: על גשמיות אולי הייתי מוחל, אבל על רוחניות איך אוכל למחול? הוא הרס לי את הנפש.

לו היה קולט שכאשר הוא עושה כן, הוא רק הולך ומתרחק מהפתרון... כי למרות שהדבר אמת, עדיין אין זה משנה את המציאות. אף אחד אינו מאשים אותך לומר שאתה איש רע מעללים. אין לנו השגה באהבתו של הקב"ה לכל יהודי אפילו לרשע הגמור, וכל שכן כשאדם זה יודע את האמת שאחד הזיק לו ועשה לו עוול ובגללו סילקוהו מבית הספר ובעקבות כך הסתבך בפרשיות שונות, ופעם הלך לאיש אמת ואמר לו: "דע לך שזה ענין שמימי. מן השמים נגזר עליך לעבור את כל המסלול הזה וזה קשור לגלגול הקודם", והוא יודע שזה אמת לאמיתה, כי לא יתכן אחרת. למה הוצרך לעבור את מה שעבר? הרי היה טהור וזך כל-כך, תינוק טהור עינים שמעולם לא היתה לו שייכות לדברים כאלה...

נכון מאוד, אבל כל עוד אתה מטיל את האשמה כולה על ההיסטוריה שלך (שזה בודאי אמת) ומנתק את הקשר שלך למצב, לא הרמת את המפתח שנקרא אין הדבר תלוי אלא בי. אתה עדיין מפנה את פניך אל הסיבות האחרות מסביב. אמור לעצמך: אם כל יהודי אחר יש לו שייכות למצב זה, כי כל ישראל ערבים זה בזה, כל שכן שאני יש לי שייכות לזה, שהרי זה המצב שלי, ואם כן לא משנה עכשיו כל הדברים האחרים. בגלל הנקודה הזו ששייכת אלי, אני פונה אל השי"ת. אינני מתייחס כעת אל כל השאר, כי אם כן, לא אוכל לפתוח את האוצר, אוצרו של היהודי אשר יכול לתקן את העבר ולבנות את העתיד. ואהיה דומה לאותו האומר: מי שהזיק, הוא זה שיבוא ויתקן. או: אם הלה יבוא אלי לבקש מחילה - אמחל לו. אך כל עוד אינו מגיע אלי - איני מוחל לו.

אל תהיה צודק תהיה חכם

אכן מדובר בכאב עמוק מאוד, ואיננו מזלזלים במשהו בצערם של אלו שמתמודדים עם פרשיות העבר, ואין אנו דנים אותם חס ושלום. הכאב עמוק עד מאוד. אנו דנים רק האם יש להם מפתח לזכות לחיים חדשים מלאי אור. רבי אלעזר בן דורדיא לימד אותנו שבו ברגע שהאדם אומר: כל מה שהיה אינו נוגע לי. יש שיערה אחת של שייכות שיש לי אל מצבי ואני הולך לנצלה. אדבר עם השי"ת, אומר לו שאני מכיר בשייכות שיש לי למצבי, ועוד אומר לו: אני יודע שרק אתה יכול לעזור לי. חוץ ממך אף אחד אינו יכול לעזור לי. לא מומחים ולא יועצים ולא כסף. רק אתה. עזור לי. אני רוצה לחזור בתשובה, אני רוצה להתעלות בהר ה'. כיון שהאדם אומר כך, הוא פותח את הדלת לקבלת שפע עצום.

וכל עוד האדם ירא ואינו רוצה ללכת לשם ונעשה ברוגז,

אינו יכול לתקן ואינו יכול לזכות לשפע המוכן לו, ובדרך כלל נגררים מזה עוד סיבוכים ובסוף אינו מוצא דרך להחליץ מן הסבך. ופעמים שהאדם אומר: "אל תחזיר אותי אל המקום שבו אני חושב שאני אשם, כי כשאני נכנס לשם, נעשה לי כל-כך שחור בלב שאינני יכול להתפלל ואף לא לצאת מהמיטה. אל תחזיר אותי לשם. פסיכולוג מומחה עבד איתי שנה שלמה כדי להוציאני משם. אנא! אל תחזירני לשם". אנו מבינים אותך. זה אמת. איננו מזלזלים לרגע בכך. אבל למעשה כל עוד האדם בורח מזה, אינו יכול להוציא את המפתח הטמון בתוך הבוץ. אכן כן, יש שם בוץ, ומאוד לא נעים ללכת שם, אבל אם תתן לבוץ להתייבש, תוכל ללכת, להכניס את ירך לתוך הטיט ולהוציא את המפתח ולקבל חיים חדשים ומאירים.

אל תתן ענין במה שאינו שלך

הדבר הזה מתרחש אצל כל אחד שעובר איזו פרשה. למשל, מי שיש לו חולה בתוך ביתו, או מי שהפסיד ממון, או מי שהוציא עליו שמועה רעה, וכדו'. הוא מרגיש שיש לו יסורי איוב וכמעט שאינו יכול להראות את פניו בחוץ. והנה הוא מגיע לבית הכנסת ומסתכל על הבאים בשעריו וחושב - "אף אחד לא עובר מה שאני עובר... רגע! הוא יותר טוב ממני?! הוא שח באמצע התפילה. אני איני שח...". כך הוא מסתכל ועובר אחד אחד, ואז הוא אומר בלבבו: "לפי החשבון לא מתאים לומר שצרתי פקדה אותי בגלל חטאיי. אתה אומר שיעור שאין לו פשט. מה לעשות? המציאות מוכיחה את ההיפך".

אך באמת אי אפשר לעשות חשבון כזה. אנו מבינים למה הוא כן מחשב, כי כאבו נורא ואיום. כואב לו פעמיים. פעם אחת כואב לו הצרה עצמה, ועוד כואב לו שאחד עומד ומסתכל עליו ואומר לו: אתה אשם בכך. הוא זורה לו מלח על פצעיו. אכן מי שמתרגז, אנו מבינים אותו ומבקשים את סליחתו.

השאלה היא רק מדוע האדם מסתכל סביב סביב. הן צריך לעזור לו. לא מספיק לחזק את לבו. הרבה פעמים מחזקים את האדם אבל תוך כדי כך מרחיקים אותו מן האמת. מדוע אתה מסתכל בכלל על אנשים אחרים? אינך יכול להבין את מצביהם של האחרים, והאחרים אינם יכולים להבין את מצבך. לא שייך במציאות להשוות מקרה למקרה, כי אין לנו הבנה בדברים כאלה, וחסרים לנו כל-כך הרבה פרטים. אבל האדם עצמו, בינו לבין קונו, הלא יודע היטב שיש לו דברים שעליו לתקן. הצרה היא שהוא פוזל החוצה כל העת ואומר: "אבל גם הוא יש לו מה לתקן". או: "הרי איני עושה עבירות חמורות. אני עובר על מה שכולם עוברים. וכנגד העבירות שאני עושה, אני עושה כך וכך מצוות, ואדרבה, לאחרונה לקחתי את עצמי בדייים. בדיוק עכשיו מגיע לי מכות כאלה?!".

כאשר ייסר איש את בנו

האדם אינו רואה את כל התמונה. הוא לא מבין שמן השמים

מה שרוצים. אני יודע היטב מדוע זה קרה לי. אין כאן לא 'צדיק' ולא 'רע לו'. כל העומדים מסביב באמת אינם מכירים אותי. אם הם רוצים ליתן לי חיוך - לבריאות. יש להם רצון טוב. אבל אני יודע את האמת ושם שיש לי הזדמנות לתקן."

כי החרשתי בלו עצמי

הנה במזמור ל"ב בתהלים דוד המלך מתאר כמה האדם מאושר לאחר שהוא מפסיק להסתיר את חטאיו. **אשרי נשוי פשע כסוי חטאה**. אשרי מי שהוא נשוי פשע על ידי שהתוודה ועשה תשובה. ועוד שם (פסוק ג): **כי החרשתי בלו עצמי**. ופירש רש"י: כאשר החרשתי מלהתוודות על פשעי לפניך, בלו עצמי. התקלקלתי, נדכאתי. ומסיים פסוק זה: **בשאגתי כל היום**. ופירש המלבי"ם: עד שלא התוודיתי, צעקתי כל היום מכאב. למה צעקתי? כי לא הצלחתי להיפטר ממנו? למה לא הצלחתי להיפטר ממנו? כי החרשתי. כשאין האדם יכול ללכת לשם, הוא מחרש, וממילא עצמותיו בלות והרי הוא שואג כל היום מכאב. כיון שיפסיק לכסות את חטאיו, יעשה לו טוב כל-כך. חייו יהיו מאושרים.

דוד המלך ידע זאת. דוד המלך היה צדיק יותר גדול מאתנו. דוד המלך! משיח! ואף הוא אמר: "אינני נעשה שבור ורצוף אם אני מכיר שעשיתי חטא. אני יכול לדבר על זה. ואינני נעשה שבור ורצוף מהמחשבה שאולי בגלל החטא הזה, קרה לי האסון הזה. עכ"פ אין לי קושיא. הכל מסתדר לי".

א-ל אמונה ואין עול

אכן כן, זוהי ההרגשה הבריאה של האדם הבריא בנפשו כשקורה לו דבר בלתי נעים, כגון בושה וכדומה. במקרה כזה הוא חושב: לא התפללתי מספיק בבוקר, ויש לי עדיין שיריים מהחטאים שעשיתי אתמול, כמו גם מאלה שעשיתי לפני זמן רב. זה שלא היתה לי היום סייעתא דשמיא מסתדר לי היטב במוח. אין לי שום תמיהה.

המחשבה הראשונה שעולה לו כשקורה לו דבר היא: "א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא". הקב"ה בוודאי צודק". ואז הוא אומר בלבו: "בוודאי הוא צודק. וכי אין שום סיבה מדוע זה קרה לי?! הרי אני יודע את האמת". וכך הוא לא נשבר מזה. הוא לא אומר: "אינני יכול לחיות עם ההרגשה שקרה אסון כזה נורא בגלל חטאי".

אכן האדם צריך שיהיה לו הכח להפריד, וכה יאמר: "יש חשבונות רבים למה שקורה בעולם ואינני מכיר אותם, אבל מה שנוגע אלי אני כן יודע, כך שאין לי שום קושיא. הכל מסתדר לי במוח. ואינני שבור מזה". אמנם כן, לפעמים לוקח זמן עד שהוא מעכל את המצב החדש כי הוא לא היה מוכן לזה, אבל יסודות האמונה נשארים אצלו איתנים. הקב"ה מנהל זאת בהשגחה פרטית, הקב"ה מטיב עמי עכשיו. אני

אומרים לו: מה אתה מסתכל סביבך? תחליט לכמה רגעים לבחון את עצמך בינך לבינך קונך ותתחיל לראות שזה יכול להתאים. יש מספיק סיבות מדוע הקב"ה שולח לך סימנים ומרמז לך לחזור מדרכים עקלקלות. **בל נשכח! כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך** (עקב ת.ה). אחד מהפירושים הוא שהאב כשרואה שבנו מתחיל לרדת מהדרך הישרה, מיד הוא עוצר אותו. בנו עדיין לא הרחיק לכת, אבל האב רואה שאם ימשיך ללכת בדרך החדשה, יגיע אל התהום, ועושה הכל כדי שזה לא יקרה. הבן התחיל להתיידד עם חברים שמגיעים מבית שאינו לפי רוח התורה, והאב מנסה להפרידו. מתרגז הבן על אביו ואומר: "אני מוכן שתשמע הקלטה מכל מה שדיברנו ותראה שלא היה שם שום דבר בלתי רצוי. תמיד אתה חושד בי. תמיד אתה חושב עלי שאני עושה דברים לא טובים. הקב"ה יכול להעיד עלי שלא עשיתי שום דבר רע". אך האב אינו עוצר מפעילותו, כי הוא יודע לאן יגיע בנו בעוד כמה שבועות אם ימשיך להתיידד אתם...

ה' אלוקיך מיסרך אינו חייב להיות דוקא כשהאדם כבר עובר על שלוש העבירות החמורות. מספיק בכך שיש לו כבר מחשבות ומתחיל ללכת בדרך עקלקלה, ומיד הקב"ה עוצר אותו: "אל תלך לשם. אתה טועה. אתה הולך בדרך שהרבה הלכו בה והפסידו כל מה שהיה להם".

מה יתאונן אדם חי

הפסוק באיכה (ג, ט) אומר: "מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו", ופירשו חז"ל במסכת קידושין (פ, ב): "מה יתרעם על מדותיו? וכי גבר על חטאיו?! דיו חיים שנתתי לו". פירש רש"י: "למה יתאונן אדם חי? למה יתרעם אדם על הקורות הבאות עליו אחר כל החסד שאני עושה עמו, שנתתי לו חיים ולא הבאתי עליו מיתה?".

אומרים לאדם: תחשוב שאף אחד אחר לא היה בעולם, רק אתה והקב"ה, הן לא היה מובן מדוע אתה עדיין חי. היה אתך מספיק פרשיות ועדיין הקב"ה מחיה אותך. אתה יודע שיש סיבות די והותר שכבר לא תהיה כאן בעולם, אם כן מדוע אתה מסתכל סביב סביב?

אכן האדם אינו אוהב לשמוע זאת, כי זה שוב מעורר בו את ההרגשה - "כזה אדם רע ושפל אני?!". אבל הוא צריך להבין מה הוא עושה כשהוא בורח משם. בגלל הרגשה בלתי נעימה, אתה בורח מהחיים בעוה"ז ובעוה"ב. אתה בורח מעתידך, הכל בגלל שאתה ירא מאותה הרגשה. הבה נטפל בהרגשה זו אחת ולתמיד כדי שנוכל כבר לבקר שם. הגיע הזמן להפסיק להסתובב סחור סחור. תזכור שהרבה יותר נעים לחיות עם המהלך האמיתי מאשר לברוח ממנו.

כשהאדם עובר יסורים וכולם באים לחזקו ולעודדו, אם הוא קצת אמיתי עם עצמו, הרי אומר בלבו: "שכולם יאמרו

לכל העולם כולו". "מובן לי, ובכן, אני הולך לראות מה אני יכול לעשות, איך אני יכול לחזור בתשובה ולתקן את מעשיי".

כשהאדם יודע להפריד בין השנים ואומר מתוך שמחה: אין הדבר תלוי אלא בי, הוא נחשב כבא ליטרה, וממילא יזכה שיסייעוהו מן השמים. "כל שאר החשבונות אינם נוגעים לי. איני יודע. מה הם קשורים אלי? שפלוני יחשוב עליהם. אני אחשוב על החוט שמקשר אותי אל המקרה. אעשה עוד קצת חסדים, אשמור יותר על קדושת העינים והמחשבה".

האדם יכול להמשיך לו ולמשפחתו כל-כך הרבה בריאות, כל-כך הרבה שפע גשמי ורוחני, כשיאמר על כל דבר שקורה לו: "יכול להיות... יכול להיות שפלוני גרם לי ושדים ורוחות הסיתו אותי, יכול להיות שבני הוציא ממני את דם התמצית עד שיצאתי לגמרי מהכלים, יכול גם להיות שמן השמים נגזר שכך אתנהג ולא היתה לי כלל בחירה. הכל יכול להיות, אבל יש רק אמת אחת שנוגעת לי - אין הדבר תלוי אלא בי, ואני יכול לחזור בתשובה".

רבי אלופי ומיודעי

נתן לנו הקב"ה גמרא כה מאירה במסכת עבודה זרה ואמר לנו כך: רבי אלעזר בן דורדיא היה כל-כך מסובך ומפולת. רבותי! אם רבי אלעזר בן דורדיא חטא יום אחרי יום ולא הניח אחת בכל העולם, שעררו לעצמכם כמה שפע עצר מלבוא לעולם, כמה אנשים מתו בגללו. אין ספק שרבים מתו בגללו. וכיון שקלט שאין הדבר תלוי אלא בו, לא רק קנה עולמו בשעה אחת, אלא קראו לו רבי, כי הוא רבינו מאחר שהוא מלמדנו סוגיא גדולה זו. ואתה ירא שאינך יכול לומר כמותו אין הדבר תלוי אלא בי ואתה בורח?! אל תפחד כל-כך לומר זאת. תבין שאם תאמר זאת, תתקן את העבר ותהיה מזומן לחיי העולם הבא. תניח את ראשך בין ברכיך ותבכה. תוריד דמעות, לא דמעות הבאות מעצבות שאינן מביאות לשום מקום, אלא דמעות הבאות מתוך הכרה. דמעות כאלה בונות עולמות. הן מתקנות את העבר ובונות את העתיד.

מודה לך ריבוננו של עולם. הקב"ה היטיב עם העולם כשדבר כזה קרה. כן! כשהקב"ה החריב את הבית, היה זה חורבן די גדול, ואעפ"כ זה היה לטובה. למה? כי שפך חמתו על עצים ואבנים. והראיה שזה היטיב עמנו, כי כשהגויים נכנסו לקודש הקדושים, מצאו את הכרובים מעורים זה בזה.

היכולת לעשות הפרדה

האדם צריך שתהיה לו היכולת לראות כשפקדה אותו צרה, ששפך חמתו על עצים ואבנים, וגם כשזה פגע בנפשות ולא רק בעצים ואבנים... הן גם בחורבן הבית זה פגע בנפשות, ודי לנו אם ניזכר כמה תינוקות שחט נבוזראדן שר הטבחים, ועדיין זה היה לטובה. כל מה שקורה עכשיו, הכל לטובה. הקב"ה מתגלה עכשיו, לצערנו באופן של דין, אבל הקב"ה מרחם עכשיו ומדבר ועוזר ומביא גאולה. האדם צריך שתהיה לו היכולת לבקוע את החומה ולומר: "ישנם כעת חשבונות שמים. יתכן מאוד שבין כך ובין כך זה היה צריך לקרות, אך עם כל זה אני רוצה להיאחז בחלק זה שבידי לתקן. אני נהנה מזה, כי אני יודע שזה יכול לעזור".

יותר מזה ראינו באור החיים הק' שפעמים שהקב"ה צריך שיבוא איזה אסון לעולם, כגון שאחד ימות, ולכן הוא מסבב איזה חטא כדי שהדבר יוכל לקרות... אכן כן, יש את החלק שהכל נגזר משמים, אבל אין בזה שום סתירה. איני יודע את כל החשבון, אבל היסוד שאין הדבר תלוי אלא בי אינו מתערער מחמת כן. את החלק השני האדם מקיים בשמחה ובמלוא החיות. הוא אומר כך: כך היה צריך להיות על פי חשבונותיו של מקום, ואינו יכול להישבר מחמת כן. מה אני יודע? מה אני מבין? הקב"ה הרי מטיב לנו בכל רגע ורגע. זה טוב נסתר ובוודאי יהפוך עוד מעט קט לטוב נגלה. אבל אני רוצה להיאחז בענין אחר. אני חלק מהבריאה? הקב"ה ברא אותי? אם כן יש לי מה לעשות.

הוא נזכר במאמר חז"ל (ירושלמי יומא א, א) "דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו", וזה מסתדר לו. כל מאמרי חז"ל מתחילים להסתדר לו. "יחיד שעשה תשובה מוחלף

קול הבינני

718.686.8300 ארה"ב
072.257.7726 ארץ ישראל
03.300.0223 בלגיה
0204.586.2115 בריטניה

לקבלת הקונטרס המלא
וכן לקבלת השיעורים המלאים במייל

שלחו מייל לכתובת
info@machonhavineini.com

לקבלת גיליון זה מדי שבוע
וטעימה יומית מדי יום במייל

שלחו מייל לכתובת
Teimaminahor@gmail.com

קו 'ענמו וראו'

מסר יומי קצר משיעורי
הרב **שמעון שניצער** שליט"א

02.302.4389
או ב'קול הבינני' שלוחה 1 > 0